

Raport ewaluacyjny

*z wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju
i funkcjonowania*

*Lokalnej Grupy Działania „Kraina Bobra”
w roku 2010*

**Raport opracowany przez
pracowników biura Stowarzyszenia LGD „Kraina Bobra”**

Wysokie Mazowieckie, wrzesień 2011

Spis treści:

1. OGÓLNE INFORMACJE O EWALUACJI.....	- 3 -
2. METODOLOGIA I ZAKRES BADAŃ	- 5 -
3. ZAŁOŻENIA LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU I OKREŚLENIE WSKAŹNIKÓW JEJ WDRAŻANIA W ROKU 2010.....	- 7 -
3.1. Zadania planowane na rok 2010 w ramach działania <i>Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja</i>	- 12 -
3.1.1. Operacje z zakresu badań nad obszarem objętym LSR	- 12 -
3.1.2. Operacje z zakresu informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR.....	- 14 -
3.1.3. Operacje z zakresu organizacji wydarzeń o charakterze promocyjnym.....	- 17 -
3.1.4. Operacje z zakresu aktywizowania społeczności lokalnej.....	- 18 -
3.2. Zadania planowane na rok 2010 w ramach działania <i>Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju</i>	- 18 -
3.3. Zadania planowane na rok 2010 w ramach działania <i>Wdrażanie projektów współpracy</i>	- 19 -
4. WYNIKI BADANIA REALIZACJI ZADAŃ I WSKAŹNIKÓW OKREŚLONYCH W LSR W ROKU 2010	- 20 -
4.1. Realizacja zadań w ramach działania <i>Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja</i>	- 20 -
4.2. Realizacja zadań w ramach działania <i>Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju</i>	- 25 -
4.3. Realizacja zadań w ramach działania <i>Wdrażanie projektów współpracy</i>	- 26 -
4.4. Funkcjonowanie biura Lokalnej Grupy Działania	- 26 -
5. PODSUMOWANIE, WNIOSKI.....	- 27 -

1. OGÓLNE INFORMACJE O EWALUACJI

Ewaluacja rozumiana jest jako ocena wartości, jaką niesie za sobą realizacja projektu, bądź programu, przy zastosowaniu odpowiednich narzędzi i kryteriów badawczych. Informacje zdobyte podczas prowadzenia ewaluacji powinny zostać wykorzystane w celu: usprawnienia realizacji projektu, zidentyfikowania barier realizacji celów i ich dalszej eliminacji czy oceny efektów i oddziaływania realizacji projektu w badanym obszarze.

Zgodnie z wytycznymi w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013 (Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 30.05.2007), ewaluacja to:

„osąd (ocena) wartości interwencji publicznej dokonany przy uwzględnieniu odpowiednich kryteriów (skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) i standardów. Osąd dotyczy zwykle potrzeb, jakie muszą być zaspokojone w wyniku interwencji oraz osiągniętych efektów. Ewaluacja oparta jest na specjalnie w tym celu zebranych i zinterpretowanych informacjach za pomocą odpowiedniej metodologii”.

Ewaluacja polega na zbieraniu oraz interpretacji danych, dotyczących podjętych w trakcie realizacji projektu działań, pod kątem stopnia realizacji określonych celów, a także ich zgodności z przyjętymi założeniami.

Ewaluację dzieli się na cztery rodzaje, różniące się głównie czasem prowadzonych badań:

- 1) Ewaluacja **ex-ante** - prowadzona przed wdrożeniem projektu, w celu oceny potrzeb w określonym obszarze oddziaływania oraz określenia celów realizacji projektu pod kątem zidentyfikowanych problemów, a także grupy docelowej.
- 2) Ewaluacja **mid-term** - badania prowadzone są w określonym momencie realizacji projektu, np. w połowie. Jej zadaniem jest wstępna ocena efektywności interwencji tj. stopnia realizacji celów i wskaźników, która może się przyczynić do modyfikacji działań planowanych w dalszym etapie.
- 3) Ewaluacja **on-going** - czyli „na bieżąco”. Ocenę podejmuje się w przypadku wykrycia problemów, czy nieprawidłowości w trakcie wdrażania projektu. Efektem prowadzenia takich badań jest eliminowanie zaistniałych barier w celu dalszej, sprawnej realizacji zaplanowanych działań i głównego celu projektu.
- 4) Ewaluacja **ex-post** - jest końcową oceną stopnia realizacji projektu i jego efektów. Bada skuteczność i efektywność podjętej interwencji, a także jej długotrwałe oddziaływanie. Stanowi cenne źródło informacji dla następnych inicjatyw podejmowanych w danym obszarze działania.

Podczas prowadzenia ewaluacji wykorzystywane są kryteria ewaluacji, takie jak:

- 1) Trafność - to kryterium ocenia, w jakim stopniu przyjęte cele projektu są adekwatne do zidentyfikowanych potrzeb w obszarze interwencji.
- 2) Efektywność – kryterium ocenia stosunek poniesionych nakładów (środków finansowych, zaangażowania osób i poświęconego czasu) do otrzymanych rezultatów.
- 3) Skuteczność – kryterium służy do oceny, w jakim stopniu osiągnięto zamierzone cele projektu.
- 4) Oddziaływanie – pozwala ocenić korelację celu projektu i celów ogólnych programu, czyli w jaki sposób realizacja projektu wpływa na społeczeństwo w szerszej grupie badawczej.
- 5) Trwałość efektów – za pomocą tego kryterium ocenia się, czy uzyskane podczas realizacji projektu korzyści mogą trwać po jego zakończeniu, a także czy osiągnięte rezultaty przyczynią się do pozytywnych zmian w dłuższym okresie i w grupie oddziaływania na poziomie regionu czy kraju.

Podczas tworzenia takiej oceny wykorzystuje się wiele narzędzi badawczych, m. in.: wszelkiego rodzaju sprawozdania i dokumenty, które powstały podczas wdrażania zaplanowanych działań. Należy pamiętać, że zakres prowadzonych badań musi być zawsze dokładnie przemyślany. Poprawnie zaplanowana i przeprowadzona ewaluacja jest bowiem źródłem wielu rzetelnych i niezwykle istotnych danych, a wyciągnięte z nich wnioski służą usprawnieniu i poprawie efektywności podejmowanych działań.

2. METODOLOGIA I ZAKRES BADAŃ

Niniejsze opracowanie ma charakter sprawozdawczy. Ze względu na rodzaj badania można stwierdzić, iż zastosowano w nim typ ewaluacji okresowej (mid-term). Wykonane jest po drugim roku podejmowanych działań w ramach wdrażania LSR przez LGD „Kraina Bobra”. Jej głównym celem jest ocena stopnia realizacji zadań zaplanowanych na rok 2010, a także charakteru oddziaływania działalności Stowarzyszenia w lokalnym środowisku. Wyniki badań mogą być wykorzystane w celu zmiany sposobu wdrażania poszczególnych działań zaplanowanych do realizacji w następnych latach wdrażania LSR.

Ewaluacja działalności LGD „Kraina Bobra” skupi się zatem na określeniu stopnia realizacji:

- wskaźników produktu, czyli liczby i rodzaju zrealizowanych operacji, zarówno przez Stowarzyszenie w ramach swej działalności statutowej, jak i beneficjentów konkursów organizowanych w ramach działania *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju*,
- wskaźników realizacji celów, określonych w LSR,
- przedsięwzięć zaplanowanych w ramach realizacji LSR.

Zakres badania obejmuje działalność LGD w roku 2010 na obszarze 10 gmin z powiatu wysokomazowieckiego i bielskiego, tj.: gminy Brańsk i miasta Brańsk, gmin: Ciechanowiec, Czyżew, Klukowo, Kulesze Kościelne, Nowe Piekuty, Rudka, Szepietowo, Wysokie Mazowieckie.

Podczas prowadzonych badań zastosowano następujące kryteria:

- **kryterium skuteczności** - badanie pozwoli stwierdzić, czy wszystkie zaplanowane na dany okres działania zostały zrealizowane, a także w jakim stopniu zostały osiągnięte wskaźniki po drugim roku wdrażania LSR,
- **kryterium oddziaływania** - ocena w tym obszarze pozwoli zbadać, czy osiągnięte wskaźniki i cele przyniosły korzyści dla mieszkańców obszaru działalności LGD, a także czy przyczyniły się do osiągnięcia korzystnych efektów w zakresie oddziaływania LSR.

Jako materiał badawczy wykorzystano źródła danych takie jak:

- Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Kraina Bobra”,
- zestawienie rzeczowo-finansowe z wniosku o przyznanie pomocy na realizację operacji w roku 2010,
- sprawozdania merytoryczne i finansowe z realizacji operacji w roku 2010,

- statystyki z organizowanych przez LGD konkursów w ramach realizacji działania *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju* w roku 2010,
- opracowania i dokumenty utworzone w ramach realizacji określonych zadań,
- informacje zamieszczane na stronie internetowej oraz w prasie, na temat bieżącej działalności Stowarzyszenia,
- uwagi i sugestie Członków Stowarzyszenia.

3. ZAŁOŻENIA LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU I OKREŚLENIE WSKAŹNIKÓW JEJ WDRAŻANIA W ROKU 2010

Na podstawie ewaluacji metodą ex-ante, przeprowadzonej na początku działalności Stowarzyszenia, będącej punktem wyjścia do skonstruowania dokumentu strategicznego LGD, określającego główne kierunki jej działalności czyli Lokalnej Strategii Rozwoju, wyznaczone zostały: misja, cele i przedsięwzięcia, w zakresie których te cele będą realizowane.

Określona w strategii misja, pod nazwą:

„Kraina Bobra atrakcyjnym miejscem zamieszkania, pracy, wypoczynku i rekreacji”

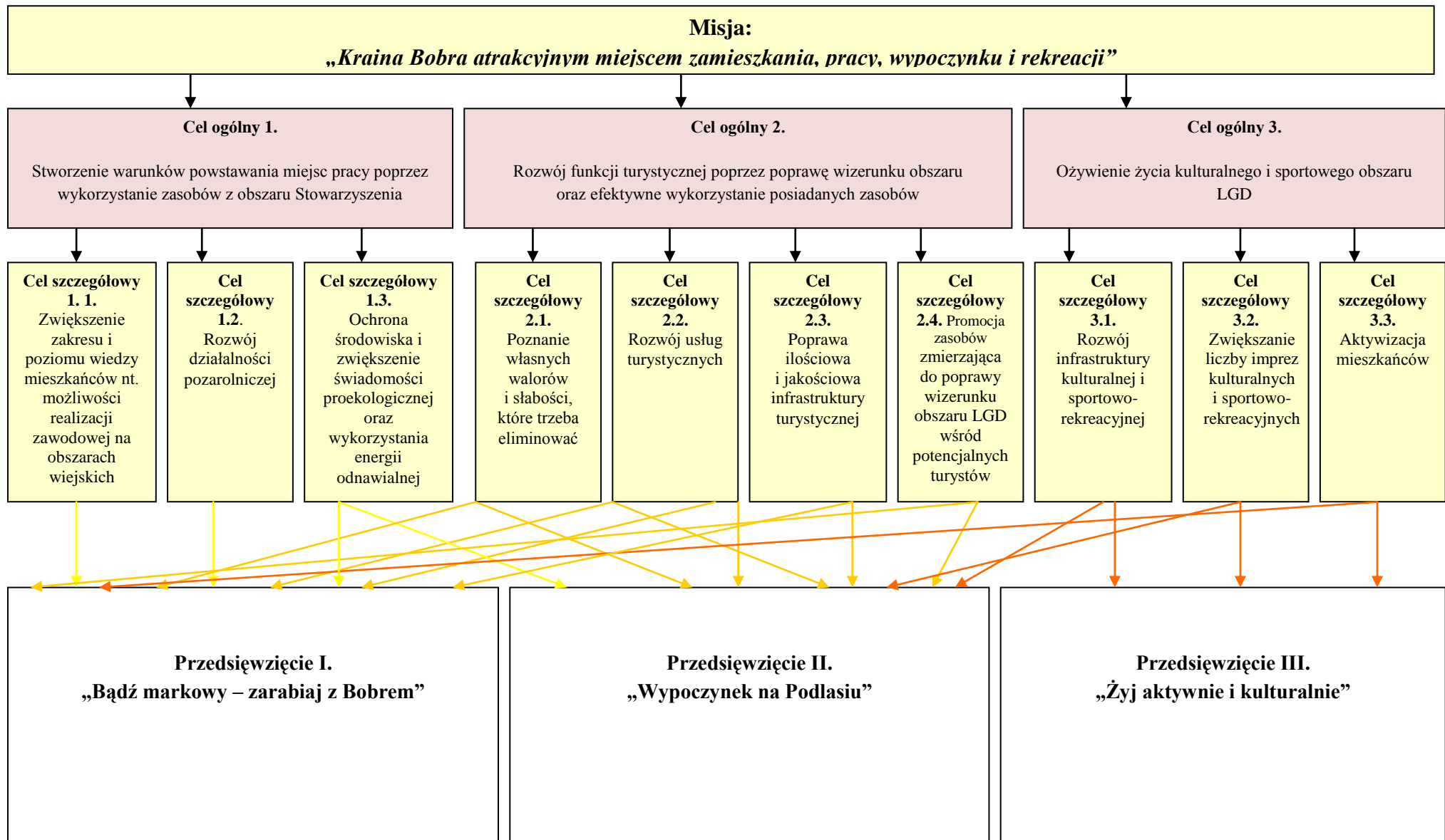
stanowi cel nadrzędny, który ma zostać osiągnięty w perspektywie długofalowej. Jej realizacji służyć mają cele ogólne i szczegółowe.

Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń rozwoju obszaru LGD „Kraina Bobra” umożliwiła wyznaczenie trzech głównych celów, realizowanych za pomocą dziewięciu celów szczegółowych, w ramach trzech przedsięwzięć z zakresu rozwoju turystyki, przedsiębiorczości i życia kulturalnego mieszkańców obszaru, na którym działa Stowarzyszenie. Do każdego celu określono także wskaźniki ich pomiaru, które mają za zadanie badać stopień zachodzących zmian w wyniku wdrażania zaplanowanych działań.

Wszystkie cele, przedsięwzięcia i operacje, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia głównych założeń, są ze sobą powiązane i wzajemnie na siebie oddziałują, a także uzupełniają się. Zintegrowany charakter wszystkich podejmowanych zadań pozwoli na jak najefektywniejsze działanie na rzecz rozwoju obszaru LGD i wpłynie na osiągnięcie jak największych korzyści w obszarze oddziaływania.

Schemat takich powiązań, pomiędzy celami ogólnymi i szczegółowymi, poszczególnymi przedsięwzięciami i realizowanymi w ramach nich operacjami przedstawiony jest w dalszej części opracowania. Zaprezentowana zostanie także matryca logiczna dla każdego z trzech przedsięwzięć, zapisanych w Lokalnej Strategii Rozwoju, wraz z przedstawieniem poszczególnych wskaźników pomiaru stopnia realizacji założonych celów, a także charakteru ich oddziaływania w badanym obszarze.

Poniżej [Tab. Powiązania celów i przedsięwzięć w 2010](#)

Tab. Matryca logiczna Przedsięwzięcia I

Przedsięwzięcie I „Bądź markowy - zarabiaj z Bobrem”			
	Opis	Wskaźnik realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji
Cele ogólne realizowane przez przedsięwzięcie	1. Stworzenie warunków powstawania miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru Stowarzyszenia 2. Rozwój funkcji turystycznej poprzez poprawę wizerunku obszaru oraz efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów 3. Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD	Wskaźniki oddziaływania: -Wzrost liczby osób pracujących na terenie LGD, -Zmniejszenie ujemnego salda migracji i przyrostu naturalnego z terenów obszaru LGD, -Wzrost liczby przedsiębiorstw, -Wzrost średniego dochodu na mieszkańca.	Dane z Urzędów Pracy Dane statystyczne publikowane przez GUS Dane z urzędów gmin
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	1.1.Zwiększenie zakresu i poziomu wiedzy mieszkańców nt. możliwości realizacji zawodowej na obszarach wiejskich 1.2.Rozwój działalności pozarolniczej 1.3.Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej 2.1.Poznanie własnych walorów i słabości, które trzeba eliminować 2.2.Rozwój usług turystycznych 2.3.Poprawa ilościowa i jakościowa infrastruktury turystycznej 2.4..Promocja zasobów zmierzająca do poprawy wizerunku obszaru LGD wśród potencjalnych turystów. 3.3.Aktywizacja mieszkańców	Wskaźniki rezultatu: -Zwiększenie do 2015 wykorzystania energii odnawialnej o minimum 10% -Do 2015 utworzenie minimum 15 pozarolniczych miejsc pracy, -Do 2015 minimum 20 firm ogłaszające się na platformie internetowej	Dane w siedzibie LGD na podstawie oświadczenia złożonego przez beneficjenta Dane z Urzędów Pracy
Działania PROW			
Odnowa i rozwój wsi	-	-	-
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Operacje w zakresie: - agroturystyki, - usług turystycznych, - produktów i usług markowych, a w tym kulinarnych, rękodzielniczych, przetwórstwa płodów rolnych i leśnych, i innych, - wykorzystania energii odnawialnej	Wskaźniki produktu: Do 2015 zostanie zrealizowanych w tym zakresie przynajmniej 15 operacji	Wpis na listę produktów tradycyjnych prowadzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Wpis do rejestru w urzędzie gminy.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Operacja w zakresie: - usług turystycznych, - bazy noclegowej, gastronomicznej, - produktów markowych, a w tym kulinarnych, rękodzielniczych, przetwórstwa płodów rolnych i leśnych, i innych, - wykorzystania energii odnawialnej	Wskaźniki produktu: Do 2015 zostanie zrealizowanych w tym zakresie przynajmniej 10 operacji	Wpis do rejestru w urzędzie gminy.
Małe projekty	Operacja w zakresie: - zakupu wyposażenia świetlic wiejskich i ich remontu, - wzrostu atrakcyjności charakterystycznego budownictwa LGD, - budowy/odbudowy małej infrastruktury turystycznej, - powstania i rozwoju produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, - utrzymania i kultywowania tradycyjnych zawodów	Wskaźniki produktu: Do 2015 zostanie zrealizowanych w tym zakresie minimum 50 operacji	Dane w siedzibie LGD
Aktywizacja i nabywanie umiejętności	Operacja w zakresie: - informowania, szkolenia, aktywizacji, analizy i badania, wsparcia doradczego, studiów, planów i innych	Wskaźniki produktu: Do 2015 zostanie zrealizowanych w tym zakresie minimum 9 operacji	Dane w siedzibie LGD (np. listy obecności, doradcy)

Tab. Matryca logiczna Przedsięwzięcia II

Przedsięwzięcie II „Wypoczynek na Podlasiu”			
	Opis	Wskaźnik realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji
Cele ogólne realizowane przez przedsięwzięcie	1. Stworzenie warunków powstawania miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru Stowarzyszenia 2. Rozwój funkcji turystycznej poprzez poprawę wizerunku obszaru oraz efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów 3. Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD	Wskaźniki oddziaływania: -Zwiększenie liczby turystów odwiedzających teren LGD, -Powstawanie infrastruktury technicznej i społecznej na obszarze objętym LSR, -Wzrost dochodów mieszkańców z tytułu prowadzenie działalności turystycznej, -Wzrost dochodu gminy, -Wzrost liczby sezonowych i stałych miejsc noclegowych,	Dane statystyczne publikowane przez GUS. Dane z urzędów gmin i siedziby LGD.
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	1.3. Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej 2.1. Poznanie własnych walorów i słabości, które trzeba eliminować 2.2. Rozwój usług turystycznych 2.3. Poprawa ilościowa i jakościowa infrastruktury turystycznej 2.4. Promocja zasobów zmierzająca do poprawy wizerunku obszaru LGD wśród potencjalnych turystów. 3.1. Rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej 3.2. Zwiększanie liczby imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych 3.3. Aktywizacja mieszkańców	Wskaźniki rezultatu: -Do 2015 oddanie do użytku przynajmniej 11 obiektów nowej infrastruktury turystycznej, -W 2015 około 200 osób rocznie korzystających z nowej bazy noclegowej, -Przeszkolenie do 2011r. 30 przewodników wiejskich na obszarze LGD, -Do 2014 powstanie przynajmniej 10 km szlaków turystycznych na terenie LGD.	Dane w urzędach gmin. Dokumentacje w siedzibie LGD. Dane na stronie internetowej LGD Opracowanie analiz dotyczących stanu środowiska, zasobów kulturalnych,
Działania PROW			
Odnowa i rozwój wsi	Operacje w zakresie: - budowy, modernizacji infrastruktury turystycznej, w tym ściezek, szlaków, pomostów i innych obiektów, - budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów służących promocji obszaru LGD	Wskaźniki produktu: Do 2014r. zostanie zrealizowanych 11 operacji	Dokumentacja odbioru inwestycji w siedzibie LGD. Strony internetowe beneficjentów-urzędów gmin
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Operacje w zakresie: - agroturystyki, usług turystycznych, - produktów markowych, w tym kulinarnych, rękodzielniczych, przetwórstwa płodów rolnych i leśnych, - wykorzystania energii odnawialnej	Wskaźniki produktu: Do 2015 zostanie zrealizowanych co najmniej 15 operacji	Wpis na listę produktów tradycyjnych prowadzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wpis do rejestru w urzędzie gminy.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Operacje w zakresie: - usług turystycznych, - baz noclegowych, gastronomicznych, produktów markowych, - rekreacji i wypoczynku, - wykorzystania energii odnawialnej	Wskaźniki produktu: Do 2015 zostanie zrealizowanych przynajmniej 10 operacji	Wpis do rejestru w urzędzie gminy.
Małe projekty	Operacje w zakresie: - zakupu wyposażenia świetlic wiejskich i ich remontu, - wzrostu atrakcyjności charakterystycznego budownictwa LGD, - budowy/odbudowy małej infrastruktury turystycznej, - powstania i rozwoju produktów/usług bazujących na lokalnych zasobach, - utrzymania i kultywowania tradycyjnych zawodów	Wskaźniki produktu: Do 2015 zostanie zrealizowanych co najmniej 100 operacji	Dane w siedzibie LGD. Dane w urzędach gmin.
Aktywizacja i nabywanie umiejętności	Operacje w zakresie: - informowania, szkolenia, aktywizacji, analizy i badania, wsparcia doradczego, studiów, planów i innych	Wskaźniki produktu: Do 2015 zostanie zrealizowanych co najmniej 10 operacji	Dane w siedzibie LGD (np. listy obecności, doradcy)

Tab. Matryca logiczna Przedsięwzięcia III

Przedsięwzięcie III – „Żyj aktywnie i kulturalnie”			
	Opis	Wskaźnik realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji
Cel ogólny realizowany przez przedsięwzięcie	3. Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD	Wskaźniki oddziaływania: -Rozwój liczby (składu) powstałych NGO, -Zwiększenie liczby imprez organizowanych na obszarze LGD, -Wzrost liczby obiektów (świetlic) życia kulturalnego	Kalendarze imprez w każdej gminie.
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	3.1. Rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej 3.2. Zwiększanie liczby imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych 3.3. Aktywizacja mieszkańców	Wskaźniki rezultatu: -Do 2014r. zmodernizowane będzie minimum 19 obiektów skupiających życie społeczne mieszkańców, -W 2011r. przynajmniej 2000 osób uczestniczących w imprezach LGD, -Minimum 200 nowych osób należących do organizacji pozarządowych do 2014r., -Minimum 21 imprez na obszarze LGD do 2015r.	Raporty z imprez. Dane w urzędach gmin.
Działania PROW			
Odnowa i rozwój wsi	Operacje w zakresie: - budowy, modernizacji infrastruktury sportowej, kulturalnej, w tym ścieżek, szlaków, świetlic wiejskich, boisk i innych obiektów, - budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów służących promocji obszaru LGD	Wskaźniki produktu: Do 2014 zostanie zrealizowanych w tym zakresie 19 operacji	Dokumentacje w siedzibie LGD.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	-	-	-
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	-	-	-
Małe projekty	Operacje w zakresie: - organizacji imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych, - budowy/odbudowy małej infrastruktury turystycznej, - promocji i rozwoju lokalnej aktywności, - zagospodarowania zasobów kulturowych i naturalnych, - zakupu strojów, eksponatów i innego wyposażenia dla rozwoju kultury i sportu.	Wskaźniki produktu: Do 2015 zostanie zrealizowana w tym zakresie przynajmniej 1 operacja	Dane w siedzibie LGD. Strona internetowa LGD. Materiały informacyjne.
Aktywizacja i nabywanie umiejętności	Operacje w zakresie: - informowania, szkolenia, aktywizacji, analizy i badania, wsparcia doradczego, studiów, planów i innych	Wskaźniki produktu: Do 2015 zostaną zrealizowane w tym zakresie co najmniej 3 operacje	Dane w siedzibie LGD (np. listy obecności, doradcy)

Wszystkie ww. przedsięwzięcia oraz cele Stowarzyszenie zamierza osiągnąć poprzez realizację operacji głównie w ramach działań osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, takich jak:

- *Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja,*
- *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju,*
- *Wdrażanie projektów współpracy.*

Na realizację operacji Stowarzyszenie posiada środki finansowe pochodzące z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, zakontraktowane na podstawie umów zawartych z Samorządem Województwa Podlaskiego na cały okres realizacji programu, tj. umową o warunkach i sposobie realizacji lokalnej strategii rozwoju, a także na poszczególne lata funkcjonowania LGD, w tym przypadku umową na rok 2010.

3.1. Zadania planowane na rok 2010 w ramach działania *Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja*

Operacje, jakie Stowarzyszenie LGD „Kraina Bobra” zaplanowało do realizacji w ramach swego bieżącego funkcjonowania w roku 2010, obejmowały wszelkiego rodzaju badania, opracowania i wydarzenia, służące głównie promocji obszaru 10 gmin wchodzących w skład LGD, a także aktywizowania jej mieszkańców. Wszystkie operacje dotyczyły miały następujących zakresów:

- a) wykonania badań nad obszarem LSR,
- b) informowania o obszarze LGD oraz o LSR,
- c) organizacji wydarzeń o charakterze promocyjnym,
- d) aktywizowania społeczności lokalnej.

3.1.1. Operacje z zakresu badań nad obszarem objętym LSR

1. Wykonanie analizy dotyczącej opracowania wspólnej marki obszaru

Zadanie to polegać miało na przeprowadzeniu kilku etapowych prac analityczno- badawczych zmierzających do ustalenia spójnej marki regionu objętego działaniem LGD. Zakładany zakres prac nad opracowaniem obejmować miał w szczególności:

- diagnozę obecnej sytuacji obszaru LSR,

- przeprowadzenie badań ankietowych i wywiadów z ludnością obszaru,
- ustalenie wyróżniających cech terenu, na których można oprzeć budowanie marki,
- wyznaczenie kierunków i filozofii strategii,
- opracowanie celów, działań szczegółowych oraz systemu nadzoru i kontroli wdrażania strategii rozwoju obszaru na podstawie opracowanej marki.

2. Opracowanie analizy potrzeb w zakresie życia kulturalnego mieszkańców LGD

Zadanie miało na celu określenie potrzeb mieszkańców, w zakresie sposobów spędzania wolnego czasu. Efektem badania miała być opinia społeczeństwa na temat potrzeb kulturalnych, m.in. sposobów spędzania wolnego czasu, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania istniejącej infrastruktury, takiej jak świetlice wiejskie. Zaplanowano objąć badaniem ok. 100 osób z terenu każdej gminy, reprezentujących różne grupy społeczeństwa. Zadanie obejmowało także opracowanie ankiety przez ekspertów, prace ankierów oraz opracowanie wyników badania. Analiza miała stanowić punkt wyjścia do dalszych prac zmierzających do ożywienia życia kulturalnego mieszkańców obszaru LGD.

3. Wykonanie studiów wykonalności małej infrastruktury turystycznej służącej mieszkańcom i turystom

Działanie zakładało opracowanie studium wykonalności małej infrastruktury turystycznej, zlokalizowanej głównie nad jeziorami i przy szlakach turystycznych na obszarze LGD. Opracowanie miało skupić szczególną uwagę na takich obiektach jak: wiaty dla ochrony przed deszczem, kąciki grillowe, punkty widokowe, miejsca wypoczynkowe, pomosty na jeziorach, mostki na rzekach i wiele innych. Materiały mogą zostać wykorzystane przez wnioskodawców, co przyczyni się do powstania nowej infrastruktury turystycznej, która uatrakcyjni pobyt osobom odwiedzających obszar LGD.

4. Badanie dotyczące ewaluacji wdrażania LSR oraz funkcjonowania LGD

Proces ewaluacji miał się skupić na określeniu stopnia zrealizowanych w roku poprzednim tj. 2009 operacji, a jego zwieńczeniem miał być raport okresowy zawierający wyniki ewaluacji oraz wnioski z jej przeprowadzenia. Wyniki opracowania miały posłużyć osobom zaangażowanym w działalność Stowarzyszenia w celu przedstawienia sposobu realizacji danych działań, a także oceny częściowej realizacji określonych celów głównych i szczegółowych oraz przedsięwzięć. Tak zdobyte informacje będą bardzo cenne w kolejnych okresach, posłużą do dalszego funkcjonowania LGD, będą wyznaczały kierunki, dzięki którym Stowarzyszenie zapewni prawidłowy rozwój LGD, zgodny z założeniami zawartymi w LSR.

Możliwość korzystania z wszystkich ww. opracowań mają wszyscy mieszkańcy LGD, instytucje oraz osoby zainteresowane. Wszelkie dokumenty są dostępne w biurze LGD. Opracowania mogą być wykorzystywane do realizacji LSR oraz w dalszej działalności LGD, nie tylko przez potencjalnych beneficjentów, przedsiębiorców, mieszkańców, którzy mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów z różnych programów unijnych, ale również przez samo LGD, jednostki samorządu terytorialnego i inne instytucje.

Określenie wskaźników dla wyżej wymienionych działań

Oszacowano, że średnio około 25 osób, z każdej z dziesięciu gmin, będzie uczestniczyło w opracowywaniu lub wdrażaniu w życie ww. opracowań i planów, stąd też liczba odbiorców we wszystkich gminach została określona jako 250 osób.

3.1.2. Operacje z zakresu informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR

1. Opracowanie materiałów informacyjnych - mapa turystyczna obejmująca wyznaczenie szlaków turystycznych dla obszaru LGD, uwzględniających najciekawsze zasoby oraz infrastrukturę turystyczną

Zadanie miało na celu opracowanie sieci atrakcyjnych szlaków turystycznych, wykorzystujących istniejące na terenie LGD zasoby, tj. zabytki, krajobrazy i infrastrukturę turystyczną. Na podstawie zdiagnozowanych zasobów mogą zostać wytyczone szlaki tematycznych tras pieszych, rowerowych, konnych, wodnych, dzięki czemu umożliwi się turystom i mieszkańcom zwiedzanie oraz wypoczynek na danym terenie. Głównym założeniem było przygotowanie kompleksowej mapy wszystkich tras, ciekawostek turystycznych oraz elementów infrastruktury turystycznej takich jak: noclegi, lokale gastronomiczne, rozrywkowe, kąpieliska, przystanie kajakowe, zabytki, i wiele innych umiejscowionych na tym obszarze.

2. Opracowanie i wydruk materiałów informacyjnych „Przewodnik turystyczny dla obszaru LGD”

Opracowanie obejmować miało zasoby naturalne oraz kulturowe, materialne i niematerialne obszaru, a więc przegląd pięknych malowniczych terenów, zabytków, legendy, mity, podania, zwyczaje, produkty regionalne (kulinarne i rękodzielnicze). W ramach opracowania materiału należało przeprowadzić szczegółową analizę wszystkich zasobów turystycznych, które są zlokalizowane na obszarze Stowarzyszenia. W opracowaniu miała się znajdować informacja o bazie noclegowej i gastronomicznej wraz z danymi teleadresowymi. Przewodnik miał także zawierać informacje jak

skorzystać z Lokalnych Punktów Informacji Turystycznej i przewodników turystycznych. Zakładano, iż tak sporządzony materiał informacyjno-promocyjny przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej regionu.

3. Opracowanie i wydruk materiałów informacyjnych „Zbiór kulinarny” specyficznych produktów/potrav kulinarnych wyróżniających region LGD

Celem zadania było zidentyfikowanie produktów lokalnych i ukazanie możliwości ich wykorzystania przez mieszkańców, w celu uzyskania dodatkowego dochodu. Dzięki opracowaniu zachowane miały zostać przepisy potraw nawiązujących do tradycji danego obszaru, przedstawione sposoby i receptury, które są często przekazywane ustnie z pokolenia na pokolenie w gospodarstwach na Podlasiu. Opracowanie miało zawierać zbiór najciekawszych potraw wraz z przepisami jak je przyrządzić oraz zdjęciami. Zbiór kulinarny miał także wpłynąć na uatrakcyjnienie oferty i pobytu turystów, co mogłoby przynieść realne korzyści właścicielom hoteli czy gospodarstw agroturystycznych. Opracowanie bioru tradycyjnych potraw przyczynić się miało także do zachowania cennego dziedzictwa, które jest stopniowo zatracane i zapominane z biegiem lat. W ramach wykonania opracowania miało się odbyć 10 spotkań z mieszkańcami z każdej z gmin z obszaru LGD, na których zaproponowane zostałyby przykłady lokalnych produktów/potrav wyróżniających dany obszar. Wybrane potrawy zostałyby wykonane podczas tych spotkań, sfotografowane, a ich receptura umieszczona w opracowaniu. Tak zidentyfikowane produkty/potrawy mogłyby później służyć promocji regionu na organizowanych imprezach lub targach turystycznych, co miałoby być dużą atrakcją dla mieszkańców i turystów odwiedzających obszar LGD.

4. Doradztwo w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy na realizację operacji w ramach wdrażania LSR

LGD przewidziało udzielenie bezpłatnych porad w zakresie przygotowania wniosków aplikacyjnych w ramach organizowanych konkursów z działania *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju*. Przeprowadzenie doradztwa miało zostać zlecone profesjonalnej firmie zewnętrznej, posiadającej doświadczenie w pozyskiwaniu środków pomocowych z funduszy Unii Europejskiej. W roku 2010 zaplanowano udzielenie 1360 godzin usług doradczych, co przyczyni się do wzrostu ilości składanych wniosków w ramach naborów prowadzonych przez Stowarzyszenie.

5. Zamieszczanie materiałów prasowych w prasie

Założono, że informacje na temat naborów wniosków o dofinansowanie operacji, będą podawane w odpowiednim okresie przed ich rozpoczęciem. Ponadto w prasie lokalnej miały być zamieszczane informacje nt. działalności LGD, tj. organizowanych wydarzeń o charakterze kulturalnym, aktywizującym lokalną społeczność. Częstotliwość pojawiania się informacji w prasie miała być

związana z ogłaszaniem naborami wniosków, a także działaniami kulturalnymi i integracyjnymi. Stowarzyszenie w 2010 r. zaplanowało ogłoszenie dwóch konkursów zarówno w pierwszym jak i w drugim kwartale. W związku z tym zaplanowano zamieszczenie czterech ogłoszeń w roku.

6. Opracowanie i powielenie materiału informacyjnego - film o obszarze LGD

W ramach zadania przewidziano wyprodukowanie filmu dotyczącego obszaru LGD. Materiał do filmu miał być utworzony podczas imprez i spotkań lokalnej społeczności, organizowanych na terenie gmin należących do Stowarzyszenia. Ponadto film prezentowałby najważniejsze zasoby kulturowe, historyczne oraz turystyczne danego obszaru. Realizacja filmu opierać się miała o pewien scenariusz i obejmowałaby: wykonanie zdjęć, odpowiednich nagrań filmowych oraz montaż filmu. Zakładano, iż tak utworzony materiał promocyjny mógłby być prezentowany w telewizji lokalnej, a także podczas imprez i wydarzeń organizowanych na terenie LGD. Na podstawie filmu mógłby następnie powstać spot reklamowy, emitowany w mediach i służący promocji obszaru na szeroką skalę.

7. Stworzenie i obsługa bazy danych *Wirtualna Platforma Informacyjna dla mieszkańców, przedsiębiorców i turystów*

W ramach tego działania zakładano utworzenie wirtualnej bazy danych, dotyczących całego obszaru LGD. Wirtualna Platforma miała jednoczyć mieszkańców oraz przedsiębiorców z obszaru LGD, a także służyć turystom. Baza danych miała także integrować trzy sektory, czyli prywatny, publiczny oraz społeczny. Informacje w niej zawarte miały dotyczyć wszelkich działań realizowanych przez Stowarzyszenie oraz gminy z obszaru LSR, a także możliwości rozwoju życia kulturowego oraz zawodowego mieszkańców. Platforma dzięki swojej formie, konstrukcji oraz zasięgowi oddziaływania miała się stać bardzo innowacyjnym narzędziem zwiększającym dostępność informacji i wiedzy dla wszystkich zainteresowanych, co z kolei przyczynić się miało do rozwoju gospodarczego, kulturowego i turystycznego obszaru LGD.

Określenie wskaźników dla wyżej wymienionych działań

Łączną ilość odbiorców, w ramach realizowanych w 2010 r. operacji z zakresu informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR, oszacowano na 8 851 osób, w tym:

- z *Mapy turystycznej* skorzystać miało łącznie 1 000 osób /po 100 osób z każdej gminy z obszaru LGD/,
- z wydawnictw *Przewodnik turystyczny* i *Zbiór kulinarny* skorzystać miało po 1 100 osób,
- z filmu skorzystać miało min. 500 osób,
- odbiorcami informacji zamieszczonych w prasie miało być około 4 000 osób,

- założono, że łącznie zostanie zrealizowanych 1 360 godzin konsultacji, średnio 9 godzin na wnioskodawcę, czyli łącznie 151 odbiorców,
- liczbę osób korzystających z *Wirtualnej Platformy Informacyjnej* określono na 1 000 osób.

3.1.3. Operacje z zakresu organizacji wydarzeń o charakterze promocyjnym

1. Impreza otwierająca

Zadanie miało na celu promowanie tradycyjnych potraw z obszaru Podlasia, głównie regionu objętego LSR. Impreza miała być filmowana, a następnie uwieczniona na wyprodukowanym filmie z terenu LGD. Do organizacji imprezy LGD zaplanowało ponieść koszty związane m.in. z wynagrodzeniem osób prowadzących imprezę, z organizacją techniczną pozwalającą na przeprowadzenie imprezy plenerowej, zakupem upominków i nagród, a także opracowaniem, drukiem, powieleniem i dystrybucją materiałów promocyjnych.

2. Cykl imprez kulturalnych pod wspólnym szyldem LGD „Kraina Bobra”

W ramach działania przewidziano organizację imprez/festynów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych aktywizujących mieszkańców obszaru LGD. W 2010 r. zaplanowano organizację 10 imprez/festynów w każdej gminie należącej do LGD. Do organizacji imprezy LGD zaplanowało ponieść koszty związane m.in. z wynagrodzeniem osób prowadzących imprezę, z organizacją techniczną pozwalającą na przeprowadzenie imprezy, zakupem upominków i nagród, a także opracowaniem, drukiem, powieleniem i dystrybucją materiałów promocyjnych.

Określenie wskaźników dla wyżej wymienionych działań

W ramach wszystkich wydarzeń o charakterze promocyjnym uczestniczyć miało łącznie 4000 osób, przy czym w imprezie otwierającej – 1 000 osób, a podczas cyklu imprez pod wspólnym szyldem LGD „Kraina Bobra” po 300 osób w każdym z 10 festynów we wszystkich gminach z obszaru LGD, czyli łącznie 3 000 osób.

3.1.4. Operacje z zakresu aktywizowania społeczności lokalnej

1. Spotkania aktywizujące z zakresu agroturystyki dla osób prowadzących lub chcących rozpocząć tę działalność, zmierzające do rozwoju funkcji turystycznej

Zaplanowano organizację spotkań z zakresu agroturystyki w każdej gminie należącej do LGD, w celu zaktywizowania tej dziedziny działalności, wskazania mieszkańcom, jakie są możliwości związane z prowadzeniem działalności agroturystycznej, która jest doskonałym sposobem dywersyfikacji dochodów mieszkańców obszaru LGD. Szkolenie obejmować miało następujący zakres tematyczny: dobre praktyki, czyli przykłady gospodarstw agroturystycznych a także zasady związane z prowadzeniem agroturystyki. Spotkania zostałyby podzielone na cztery bloki tematyczne, które miały dotyczyć: aspektów prawnych, marketingowych, finansowych oraz techniczno-organizacyjnych. Celem zadania było zwiększenie wielofunkcyjnego charakteru gospodarstw rolnych na obszarze Stowarzyszenia.

Określenie wskaźników dla wyżej wymienionych działań

W ramach zadania zaplanowano przeprowadzenie spotkań w każdej gminie, po 4 godziny każde. Przewidziano udział po ok. 10 osób w każdym z 10 szkoleń, a zatem ze wszystkich spotkań miało skorzystać minimum 100 osób.

Tab. Ogólna liczba uczestników działania Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja

Nazwa zadania	Ilość zadań	Liczba uczestników
Badania nad obszarem objętym LSR	4	250
Informowanie o obszarze działania LGD oraz o LSR	10	8 851
Wydarzenia o charakterze promocyjnym	11	4 000
Aktywizowanie społeczności lokalnej	10	100
Razem	35	13 201

3.2. Zadania planowane na rok 2010 w ramach działania *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju*

Stowarzyszenie zaplanowało przeprowadzenie w roku 2010 łącznie pięciu naborów wniosków z działania *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju*, na operacje odpowiadające warunkom przyznania pomocy w ramach Osi 3 objętej Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, tj.:

- dwa konkursy z działania *Odnowa i rozwój wsi*,

- po jednym konkursie z działań *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* oraz *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw*,
- jeden konkurs na *małe projekty*, tj. operacje, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działań Osi 3, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej Osi.

3.3. Zadania planowane na rok 2010 w ramach działania *Wdrażanie projektów współpracy*

Stowarzyszenie nie określiło wskaźników realizacji operacji w ramach działania: *Wdrażanie projektów współpracy* na rok 2010, jednakże zaplanowano realizację projektów z danego działania. Wysokość środków jakie LGD przeznaczyła na to działanie w roku 2010 wyniosła 46 308,00 zł.

4. WYNIKI BADANIA REALIZACJI ZADAŃ I WSKAŹNIKÓW OKREŚLONYCH W LSR W ROKU 2010

4.1. Realizacja zadań w ramach działania *Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja*

Opis przebiegu bieżącego funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania „Kraina Bobra”, a także wdrażania zadań z zakresu „*nabywania umiejętności i aktywizacji*”, przewidzianych na dany rok, został przedstawiony w sprawozdaniu sporządzonym na potrzeby corocznego rozliczenia się z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego, czyli podmiotem nadzorującym proces wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Sprawozdanie obejmuje zestawienie wszystkich działań jakie LGD podjęła w czterech etapach roku 2010.

Tab. Realizacja działań według etapów

Numer etapu	Data rozpoczęcia i zakończenia etapu	Zadania wykonane w ramach etapu
I	1.01.2010-31.03.2010	<ol style="list-style-type: none">1. Organizacja pracy biura, poprzez zakup mebli, sprzętu oraz materiałów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania biura. Poprawa wizerunku siedziby LGD poprzez przeprowadzenie prac remontowych w pomieszczeniu biurowym.2. Obsługa i aktualizacja strony internetowej Stowarzyszenia, w tym utrzymanie domeny oraz miejsca na serwerze.3. Zapewnienie warunków do bieżącego funkcjonowania, w tym zatrudnienie odpowiednich pracowników, wynajęcie pomieszczenia biurowego, uiszczenie opłat za usługi pocztowe, bankowe, telekomunikacyjne, podróże służbowe pracowników.4. Doradztwo w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy na realizację operacji w ramach wdrażania LSR.
II	1.04.2010-30.06.2010	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie bieżącego funkcjonowania biura Stowarzyszenia.2. Wybór operacji do dofinansowania i poniesienie w związku z tym kosztów wynagrodzenia Członków Rady za udział w wyborze tych operacji3. Informowanie o obszarze objętym LSR, realizacji LSR oraz działalności LGD poprzez zamieszczanie materiałów w prasie.4. Doradztwo w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy na realizację operacji w ramach wdrażania LSR.5. Przeprowadzenie w 3 gminach obszaru LGD imprez otwierających LGD pod wspólnym szyldem LGD „Kraina Bobra”, zapewnienie atrakcji na imprezach, obsługi technicznej, wyżywienia uczestników i zakup nagród w organizowanych konkursach.6. Zakup materiałów promujących LGD, wykorzystywanych podczas organizowanych imprez oraz w biurze LGD.7. Przeprowadzenie w 9 gminach LGD spotkań aktywizujących z zakresu agroturystyki dla osób chcących rozpocząć tę działalność, zmierzających do rozwoju funkcji turystycznej.

Numer etapu	Data rozpoczęcia i zakończenia etapu	Zadania wykonane w ramach etapu
III	1.07.2010-28.09.2010	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie bieżącego funkcjonowania biura Stowarzyszenia.. 2. Wybór operacji do dofinansowania i poniesienie w związku z tym kosztów wynagrodzenia Członków Rady za udział w wyborze tych operacji. 3. Doradztwo w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy na realizację operacji w ramach wdrażania LSR. 4. Przeprowadzenie w 7 gminach obszaru LGD imprez otwierających LGD pod wspólnym szyldem LGD „Kraina Bobra”, zapewnienie atrakcji na imprezach, obsługi technicznej, wyżywienia uczestników i nagród w organizowanych konkursach. 5. Realizacja badań dotyczących obszaru objętego LSR poprzez opracowanie analizy potrzeb w zakresie życia kulturalnego mieszkańców LGD.
IV	1.10.2010-19.01.2011	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie bieżącego funkcjonowania biura Stowarzyszenia. 2. Doradztwo w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy na realizację operacji w ramach wdrażania LSR. 3. Realizacja badań dotyczących obszaru objętego LSR, głównie poprzez wykonanie i przeprowadzenie analiz, tj.: wspólna marka obszaru, studiów wykonalności małej infrastruktury turystycznej, ewaluacji wdrażania LSR oraz funkcjonowania LGD. 4. Informowanie o obszarze LGD poprzez opracowanie i wydruk materiałów informacyjnych, tj.: Mapa turystyczna obszaru LGD, Przewodnik turystyczny dla obszaru LGD, Zbiór kulinarny specyficznych potraw z obszaru LGD, Kalendarz imprez organizowanych na obszarze LGD. Stworzenie i obsługa bazy danych - Wirtualnej platformy informacyjnej.

Ilościowo zakres realizowanych zadań w stosunku do planu, a także stopień osiągnięcia zakładanych wskaźników monitorowania, tj. ilości uczestników zadania, przedstawia się następująco:

a) badania nad obszarem objętym LSR

Tab. Zadania oraz wskaźniki w ramach badań nad obszarem objętym LSR

Lp.	Rodzaj planowanego zadania	Wskaźnik monitorowania	Realizacja zadania	Osiągnięty wskaźnik
1.	Analiza dotycząca opracowania wspólnej marki obszaru	250	✓	250
2.	Analiza potrzeb w zakresie życia kulturalnego mieszkańców LGD	250	✓	250
3.	Studium wykonalności małej infrastruktury turystycznej służącej mieszkańcom i turystom	250	✓	250
4.	Ewaluacja wdrażania LSR oraz funkcjonowania LGD	250	✓	250

Wszystkie zaplanowane zadania z zakresu realizacji badań nad obszarem LGD zostały wykonane. Ilość wszystkich uczestników zadań wynosiła zgodnie z planem 250 osób (tj. po 25 osób uczestniczących we wszystkich ww. badaniach z każdej z 10 gmin należących do LGD).

b) informowanie o obszarze działania LGD oraz o LSR

Tab. Zadania oraz wskaźniki w ramach informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR

Lp.	Rodzaj planowanego zadania	Wskaźnik monitorowania	Realizacja zadania	Osiągnięty wskaźnik
1.	Mapa turystyczna, obejmująca wyznaczenie szlaków turystycznych dla obszaru LGD, uwzględniających najciekawsze zasoby, oraz infrastrukturę turystyczną	1 000	✓	1 000
2.	Przewodnik turystyczny dla obszaru LGD	1 100	✓	1 100
3.	"Zbiór kulinarny" specyficznych produktów/potrav kulinarnych wyróżniających region LGD	1 100	✓	1 100
4.	Doradztwo w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy na realizację operacji w ramach wdrażania LSR	1 360 godzin doradztwa, 151 odbiorców	620 godzin doradztwa	244
5.	Materiały prasowe w prasie	4 ogłoszenia 4 000 odbiorców	5 ogłoszeń	4 000
6.	Materiał informacyjny - film o obszarze LGD	500	kalendarz imprez organizowanych na obszarze LGD	500
7.	Wirtualna Platforma Informacyjna dla mieszkańców, przedsiębiorców i turystów	1 000	✓	1 000

W zadaniu, polegającym na zamieszczaniu materiałów prasowych w gazecie lokalnej opublikowano o jedno ogłoszenie więcej w stosunku do założeń, tj. ogłoszenia w *dodatku promującym powiat wysokomazowiecki*. Wybór właśnie takiego wydania „*Gazety Współczesnej*” podyktowany był sugestiami i doświadczeniami Członków LGD, których zdaniem jest to bardzo dobry sposób promowania działalności Stowarzyszenia. Warto podkreślić, iż 7 z 10 gmin należących do LGD leży na obszarze administracyjnym powiatu wysokomazowieckiego. Bardzo często mieszkańcy obszaru objętego LSR-em czytają informacje prasowe z najbliższego obszaru. Najczęściej korzystają właśnie z dodatków lokalnych „*Gazety Współczesnej*”. Zamiarem Stowarzyszenia było zatem dotarcie do jak największej liczby odbiorców zainteresowanych działaniami realizowanymi przez LGD. Ilość odbiorców wszystkich publikowanych w prasie informacji oszacowano na tym samym poziomie w stosunku do pierwotnych planów.

c) organizacja wydarzeń o charakterze promocyjnym

Tab. Zadania oraz wskaźniki w ramach wydarzeń o charakterze promocyjnym

Lp.	Rodzaj planowanego zadania	Wskaźnik monitorowania	Realizacja zadania	Osiągnięty wskaźnik
1.	Impreza otwierająca	1 000	wykonanie gadżetów promujących LGD	1 650
2.	Cykl imprez kulturalnych pod wspólnym szyldem LGD „Kraina Bobra”	3 000	✓	4 000

Rezygnacja z zadania pn. „Impreza otwierająca” i przesunięcie środków na zadanie cykl imprez kulturalnych pod wspólnym szyldem LGD „Kraina Bobra”, które stała się jednocześnie „cyklem imprez otwierających” wynikała podczas konsultacji z Członkami Stowarzyszenia. Stowarzyszenie zorganizowało w roku 2010 imprezy otwierające w każdej z gmin, w wyniku czego ilość wszystkich imprez kulturalnych w roku 2010 wyniosła 10. Ilość uczestników zadania uległa jednak zwiększeniu do 4000 łącznie (z informacji pozyskanych od organizatorów, średnio w każdej imprezie uczestniczyło ok. 400 osób), ze względu na to, iż na imprezy otwierające do każdej z gmin zapraszani byli wszyscy mieszkańcy terenu LGD, a nie tylko danej gminy. Ponadto ogłoszenia o imprezach umieszczone były także w gazecie terytorialnej, która swoim zasięgiem obejmuje całe województwo podlaskie, w związku z czym uczestnikiem takiej imprezy były również osoby spoza terenu LGD „Kraina Bobra”.

Dodatkowo zamiast imprezy otwierającej wykonano materiały promujące LGD. W ramach materiałów promocyjnych zakupiono: namiot wystawienniczy, na którym umieszczono odpowiednie logotypy oraz opis, zgodnie z księgą wizualizacji znaku PROW na lata 2007-2013, długopisy, kalendarze biurkowe, ekotorby, kubki ceramiczne, notesy. Łączna liczba wykonanych gadżetów to 1 650 szt., rozdysponowanych wśród mieszkańców obszaru LGD. Materiały służyły promocji LGD nie tylko podczas organizowanych imprez, ale także były dystrybuowane wśród potencjalnych beneficjentów, odwiedzających biuro Stowarzyszenia. Namiot wystawienniczy z logo LGD „Kraina Bobra” będzie dodatkowo wykorzystywany w przyszłych latach, podczas organizowanych imprez, na targach i wystawach, na których Stowarzyszenie będzie mogło się zaprezentować i promować swoją działalność.

Ilość uczestników wszystkich zadań z zakresu organizacji wydarzeń o charakterze promocyjnym w roku 2010 wzrosła w stosunku do planu z 4 000 do 5 650.

d) aktywizowanie społeczności lokalnej

Tab. Zadania oraz wskaźniki w ramach aktywizowania społeczności lokalnej

Rodzaj planowanego zadania	Wskaźnik monitorowania	Realizacja zadania	Osiągnięty wskaźnik
Spotkania aktywizujące z zakresu agroturystyki dla osób prowadzących lub chcących rozpocząć tę działalność, zmierzające do rozwoju funkcji turystycznej	10 spotkań w każdej z gmin obszaru LGD, 10 osób w każdym spotkaniu, łącznie 100	9 spotkań w 9 gminach należących do LGD	88

Pomimo starań nie udało się przeprowadzić spotkania w gminie Klukowo. Stowarzyszenie podjęło wiele działań, aby dotrzeć z informacją o spotkaniu do wszystkich mieszkańców z terenu LGD, m. in. umieściło informację na stronie internetowej Stowarzyszenia oraz poszczególnych Gmin, a także w Gazecie Współczesnej. Ponadto ogłoszenia i plakaty rozmieszczone były w wielu miejscowościach z terenu LGD. Pomimo prób przełożenia spotkania i ponownej jego organizacji, wśród mieszkańców nie zaobserwowano zainteresowania i chęci uczestnictwa w tym spotkaniu. Dlatego też konieczna była rezygnacja z organizacji tego spotkania w gminie - za uprzednią zgodą Samorządu Województwa Podlaskiego.

Uzasadnienie do odchyień podczas wdrażania zaplanowanych przez Stowarzyszenie działań na rok 2010

Modyfikacja wszystkich wyżej wymienionych zadań wynikała każdorazowo z potrzeb zauważonych wśród mieszkańców obszaru LGD. W wyniku czego, w roku 2010 LGD złożyła do Samorządu Województwa Podlaskiego pięć wniosków z prośbą o aneksowanie umowy nr 00032-6932-UM1000022/09, które dotyczyły wszystkich opisanych wcześniej zmian, a także zmniejszenia łącznej kwoty na działanie *Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja* w danym roku, a tym samym przesunięcie tych środków na następne lata funkcjonowania Stowarzyszenia. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Takie działanie miało na celu jak najefektywniejsze wydatkowanie środków publicznych, a także całkowite dostosowanie rodzaju realizowanych działań do potrzeb zidentyfikowanych w badanym obszarze.

4.2. Realizacja zadań w ramach działania *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju*

W roku 2010 Stowarzyszenie przeprowadziło 5 konkursów w ramach działania *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju*, na operacje odpowiadające warunkom przyznania pomocy z Osi 3 PROW z następujących działań:

a) Odnowa i rozwój wsi

I nabór

- termin naboru: od 25 stycznia do 19 lutego 2010 r.
- limit środków dostępnych w konkursie: 1 336 250,00 zł
- liczba złożonych wniosków: 5, z czego 2 wycofane przez Wnioskodawców
- podpisano 3 umowy na kwotę 1 022 255,00 zł

II nabór

- termin naboru: od 14 kwietnia do 11 maja 2010 r.
- limit środków dostępnych w konkursie: 1 838 718,00 zł
- liczba złożonych wniosków: 9, z czego 1 wycofany przez Wnioskodawcę i 1 odrzucony przez LGD z powodu niespełnienia kryterium formalnego co do sposobu złożenia wniosku
- podpisano 7 umów na kwotę 928 960,00 zł

b) Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

- termin naboru: od 12 lipca do 10 sierpnia 2010 r.
- limit dostępnych środków: 186 736,80 zł
- liczba złożonych wniosków: 4, z czego 3 odrzucone przez podmiot wdrażający (Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) z powodu złożenia uzupełnień do wniosku po terminie
- podpisano 1 umowę na kwotę 60 204,00 zł

c) Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

- termin naboru: od 12 lipca do 10 sierpnia 2010 r.
- limit dostępnych środków: 186 736,80 zł
- liczba złożonych wniosków: 1, z czego 1 wycofany przez Wnioskodawcę

d) Małe projekty

- termin naboru: od 19 kwietnia do 14 maja 2010 r.
- limit środków dostępnych w konkursie: 560 210,40 zł

- liczba złożonych wniosków: 23, z czego 1 wniosek odrzucony przez LGD z powodu niespełnienia kryterium formalnego co do sposobu złożenia wniosku oraz 5 wniosków odrzuconych przez podmiot wdrażający (Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego)
- podpisano 17 umów na kwotę 290 592,16 zł.

4.3. Realizacja zadań w ramach działania *Wdrażanie projektów współpracy*

LGD „Kraina Bobra” w 2010 roku podjęła wstępne rozmowy z potencjalnymi partnerami projektów współpracy, jednakże konsultacje nie zakończyły się podpisaniem umowy partnerskiej. W efekcie nie udało się zrealizować w danym roku żadnego projektu współpracy, a środki przeznaczone w budżecie Stowarzyszenia na te cele, zostały przesunięte na rok kolejny, na mocy zawartego aneksu do umowy ramowej z dnia 18.01.2011 r.

4.4. Funkcjonowanie biura Lokalnej Grupy Działania

Biuro zapewniało sprawne działanie Stowarzyszenia w oparciu o zatrudnienie 3 osób. Pracownicy biura sprawowali nadzór nad poprawną realizacją LSR, udzielali bezpłatnego doradztwa oraz prowadzili całość dokumentacji Stowarzyszenia (w tym wnioski o płatność, prośby o aneks do umowy, ogłaszanie naborów i inne). Ponadto pracownicy biura zabezpieczyli od strony techniczno – organizacyjnej posiedzenia Organów Stowarzyszenia:

- 3 Walne zebrania członków,
- 11 zebrań członków Zarządu,
- 5 posiedzeń Rady,
- 1 posiedzenie Komisji Rewizyjnej.

5. PODSUMOWANIE, WNIOSKI

- W trakcie realizacji zapisów LSR wystąpiły pewne odstępstwa od pierwotnych założeń. Wynika to z faktu bieżącej aktualizacji LSR a jednocześnie dostosowywania realizowanych zadań do potrzeb mieszkańców obszaru.
- Wszelkie zmiany w stosunku do sytuacji wyjściowej były każdorazowo analizowane przez Członków Walnego Zebrania a za zgodą Samorządu Województwa wprowadzane do LSR.
- Zrealizowane operacje przyczyniły się do osiągnięcia częściowych wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania.
- Wdrażane działania cieszyły się zainteresowaniem mieszkańców obszaru LGD. Wnioskodawcy korzystali z doradztwa. Publikacje wydane przez LGD znalazły szerokie grono odbiorców. Portal WPI był często odwiedzany przez użytkowników sieci.
- Badania dotyczące obszaru objętego LSR'em spotkały się z zainteresowaniem mieszkańców.
- W każdej gminie zorganizowano imprezę otwierającą, podczas której dopisała frekwencja, nastąpiła integracja mieszkańców, rozpowszechnienie wiedzy o Stowarzyszeniu i założeniach LSR wśród społeczności lokalnych.
- W badanym okresie Stowarzyszenie zatrudniało 2 pracowników etatowych i 1 w oparciu o umowę zlecenie. Biuro LGD zajmowało się bieżącą realizacją LSR'u, a także organizacją pracy Zarządu, Rady i Walnego Zgromadzenia.

Wykaz tabel:

Tab. Powiązania celów i przedsięwzięć w 2010

Tab. Matryca logiczna Przedsięwzięcia I

Tab. Matryca logiczna Przedsięwzięcia II

Tab. Matryca logiczna Przedsięwzięcia III

Tab. Ogólna liczba uczestników działania Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja

Tab. Realizacja działań według etapów

Tab. Zadania oraz wskaźniki w ramach badań nad obszarem objętym LSR

Tab. Zadania oraz wskaźniki w ramach informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR

Tab. Zadania oraz wskaźniki w ramach wydarzeń o charakterze promocyjnym

Tab. Zadania oraz wskaźniki w ramach aktywizowania społeczności lokalnej